

Veelgestelde vragen en antwoorden over de eikenprocessierups

1. Wat is een eikenprocessierups?

Een eikenprocessierups is een larve van een nachtvlinder. Ze legt haar eitjes vooral in de toppen van eikenbomen. Vanaf april tot begin mei komen de eitjes uit. Na een aantal vervellingen, komen de rupsen in groepjes samen. Ze vormen grote nesten op de stam. 's Nachts gaan ze 'in processie' op zoek naar voedsel. Als de rupsen drie keer zijn verveld, krijgen ze brandharen. De brandharen kunnen gezondheidsklachten veroorzaken.

Afbeelding: het nest van de eikenprocessierups

2. Is het de eikenprocessierups of spinselmot?

Regelmatig verwarren mensen de eikenprocessierups met de spinselmot. Spinsel-motten zijn rupsen die verschillende soorten bomen en struiken kaalvreten en met een dicht wit zijdespinsel inkapselen. Spinselmotten hebben geen brandharen en zijn niet hinderlijk voor de mens.

3. Waar zit de eikenprocessierups?

De eikenprocessierups komt vrijwel alleen voor op zomereiken, wintereiken, moseiken en Hongaarse eiken.

4. Wat doet gemeente 's-Hertogenbosch om de eikenprocessierups te bestrijden?

Wij zuigen de nesten van de eikenprocessierups weg met een industriële zuigunit, dit gebeurt vanaf de grond of met een hoogwerker. Bomen die moeilijk te bereiken zijn worden klimmend gedaan. Hier halen we de nesten niet weg met een zuigunit maar met een lijmband.

5. Wanneer start de bestrijding?

Als de rupsen 3 keer verveld zijn starten we met de bestrijding. Dit is tussen eind mei en begin juni. We gaan door met bestrijden t/m september.

6. Waar gaat de gemeente aan het werk?

Daar waar het nest duidelijk zichtbaar is. De locaties waar de eikenprocessierups zich bevindt zijn vrijwel allemaal vooraf bekend. We bestrijden de locaties in een bepaalde volgorde. Nesten in de buurt van kindcentra, sport- en recreatiegebieden en begraafplaatsen hebben de hoogste prioriteit en krijgen altijd voorrang op de rest.

7. Is 1 keer zuigen voldoende?

Na het weghalen van een nest, kan er een nieuw nest ontstaan. Soms moeten we daarom nog een keer terug.

8. Waarom laat de aannemer sommige hoge nesten zitten?

We bestrijden de eikenprocessierups vanaf de grond. Dat betekent tot een hoogte van 8,5 meter. Zitten de nesten hoger? Dan komt de aannemer op een later moment terug met de hoogwerker.

9. Hoe meld ik een nest van de eikenprocessierups?

Ziet u een nest, controleer op de [kaart](#) of de locatie bij ons bekend is. Is dat niet het geval? Maak dan een melding via het [online meldingsformulier](#). U geeft eenvoudig op de kaart aan waar u de eikenprocessierups heeft gezien. Kijk voor meer informatie over het maken van een melding op <http://www.s-hertogenbosch.nl/meldpunt>

10. De eikenprocessierups zit in mijn tuin. Bestrijden jullie hem hier ook?

Nee, wij bestrijden de eikenprocessierups alleen bij eikenbomen in de openbare ruimte. Niet op particulier terrein. Probeer de rupsen niet zelf te verwijderen maar bel een gespecialiseerd bedrijf. Bijvoorbeeld een boomverzorger.

11. Bestrijdt gemeente 's-Hertogenbosch ook preventief?

Ja, dit doen we door het uitnodigen van insecten en vogels. Zij zijn de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups en eten de rups op. Door het ophangen van nestkasten, het inzaaien van kruidenrijke bermen en het uitzetten lieveheersbeestjes hebben we de omgeving rondom eikenbomen aantrekkelijk gemaakt voor insecten en vogels.

Natuurlijke bestrijding door mezen

Om meer mezen in onze gemeente te verwelkomen, gaven we van 2020 t/m het voorjaar van 2022 1.700 nestkasten voor mezen weg. Wijkraden, natuurgroepen en bewoners gingen zelf aan de slag om de vogelhuisjes in hun wijk op te hangen. Ook zorgen zij voor het onderhoud.

Proef vogelconditionering

De rupsen van de eikenprocessierups worden gegeten door verschillende vogels; de koolmees, pimpelmees, grote bonte specht, groene specht, spreeuw, boomklever en kauw. Deze dieren hebben vaak een breed aanbod aan eten. In de wijk Maliskamp starten we in 2022 een proef om vogels te conditioneren. Met behulp van vrijwilligers plaatsen we op 10 locaties speciale voedertafels. Door op het juiste moment het vogelzaad te vervangen door processierupsjes krijgen de vogels meer focus op de rupsen, dan op ander voedsel. Uit eerdere onderzoeken blijkt de geconditioneerde vogels vervolgens meer nesten uit omliggende bomen bestrijden.

Natuurlijke bestrijding door sluipwespen en sluipvliegen.

In het voorjaar van 2021 plaatsten we 53 vlinderfilterhotels (voorheen noemden we dit een EPR-kast). Met deze hotels zorgen we voor extra sluipwespen en -vliegen. Deze insecten zijn een natuurlijke vijand van de eikenprocessierups. Sluipwespen en sluipvliegen geven geen overlast bij mensen. De sluipwesp is een wespensoorst zonder angel en kan dus niet steken.

Hoe werkt een vlinderfilterhotel? We leggen meerdere oude nesten, waarin poppen van de rups aanwezig zijn, in een vlinderfilterhotel. [Bekijk hier een korte video](#). De hotels hebben een rooster aan de buitenzijde waardoor sluipwespen en sluipvliegen naar buiten en binnen kunnen, maar vlinders van de eikenprocessierups niet. De eikenprocessievlinder kan zich op deze manier niet verder voortplanten, maar de vliegen en wespen wel. Eén hotel kan wel voor honderden nakomelingen zorgen.

Een vlinderfilterhotel hangt hoog in een boom in de buurt van eikenbomen waar overlast is van de rupsen. De vliegen en wespen die zich voortplanten in de kasten verspreiden zich in de omgeving en leggen ook daar eieren op poppen van de eikenprocessievlinder. Zodra de larven uit de eitjes komen, eten ze van de rups of pop, waarna deze dood gaat.

12. Hoe kan ik mijn tuin aantrekkelijk(er) maken voor vogels en insecten?

Door natuurlijke vijanden uit te nodigen in je tuin, help je mee om het aantal eikenprocessierupsen te verminderen. Diverse natuurorganisaties hebben tips:

- Vogelbescherming: www.vogelsinmijntuin.nl
- Natuurmonumenten: www.natuurmonumenten.nl/nieuws/wat-kan-jij-doen-voor-insecten
- In actie voor de bij: www.nederlandzoemt.nl
- Vlinderstichting: www.vlinderstichting.nl/vlinders/tuinieren-voor-vlinders
- Brabantslandschap: www.brabantslandschap.nl/zelf-aan-de-slag/op-particulier-erf/

Stop in mei met het voeren van vogels zodat ze zich gaan focussen op rupsen.

13. Gebruikt de gemeente ook (chemische) bestrijdingsmiddelen?

Nee, want daardoor verdwijnen ook andere rupsoorten en insecten. Bovendien kunnen de natuurlijke vijanden het bestrijdingsmiddel (via de rupsen) binnen krijgen.

14. Gebruikt de gemeente ook plastic folie om overlast door de eikenprocessierups te voorkomen?

Nee, het omwikkelen van boomstammen met folie heeft ter preventie geen zin. De rupsen komen uit de eitjes die hoog in de eikenboom zijn gelegd. Daar eten ze van de bladeren. Ze hoeven dus niet in of uit de boom. Het idee van deze oplossing is dat de folie hun looproute blokkeert. Maar dat is niet het geval.

15. Hoeveel eikenbomen staan er in gemeente 's-Hertogenbosch?

De eikenprocessierups komt vooral voor op zomereiken, wintereiken, moseiken en Hongaarse eiken. Wij beheren ongeveer 16.000 bomen van deze eikensoorten.

16. Hoe kan ik het contact met brandharen voorkomen?

De GGD geeft een aantal tips om last te voorkomen of te beperken. Deze vind je op www.rupsen.info

17. Waar kan ik last van krijgen en hoe moet ik mijn klachten behandelen?

Wij volgen hierin het advies van de GGD. Dit vind je op www.rupsen.info

18. Waar kan een dier (bv paard of hond) last van krijgen en wat kan ik doen?

Wij volgen hierin het advies van de GGD. Dit vind je op www.rupsen.info